

Pokoj a dobro

www.pokojadobro.sk

Založené 1999

Katolícky časopis farnosti Markušovce

Číslo 6 | Ročník 5 | Vianoce 2003

Deformovaný manželský súhlas

Strana **3**

Tepličania, ako sa k vám prihovárajú vaše zvony?

Strana **4**

Bol som toho svedkom

Strana **7**

A dventná doba má v sebe zvláštne čaro napäťia a očakávania. Bohatstvo myšlienok a melódii nás vedú k jedinému cieľu. K Tomu, ktorý vstúpil do našich dejín mimoriadnym spôsobom. Stáročiami mnohých predpovedí sa zavŕšuje udalosť – Boh posielal svojho Syna na tento svet, aby ľudstvo netápalo v tme.

Vianočná radosť z betlehemskejho sveta

Narodenie Mesiáša sa odohralo v tiche, preto si zaslúži vážnosť a úctu! Už tento spôsob Jeho príchodu na svet upozorňuje na veľmi dôležité – podstatné: „Veľké veci v našom živote sa majú rodíť v tiche, radosť a bez vnútorného zhonus.“

Mesiáš začal svoju „misiu“ – nie za hlaholu davov, ale v nenápadnom prijati svojimi najbližšími. Plesanie a jasanie anjelov a pastierov prichádza neskôr, keď je už pripravená pôda pre slávenie a klaňanie.

Vianočná premena nášho vnútra a vonkajších prejavov odchádza z vnútorného stišenia srdca, myšlienok a skútokov k Bohu. Len tak sa môže formovať moja kvalitná – žiata osobná kresťanská cesta!

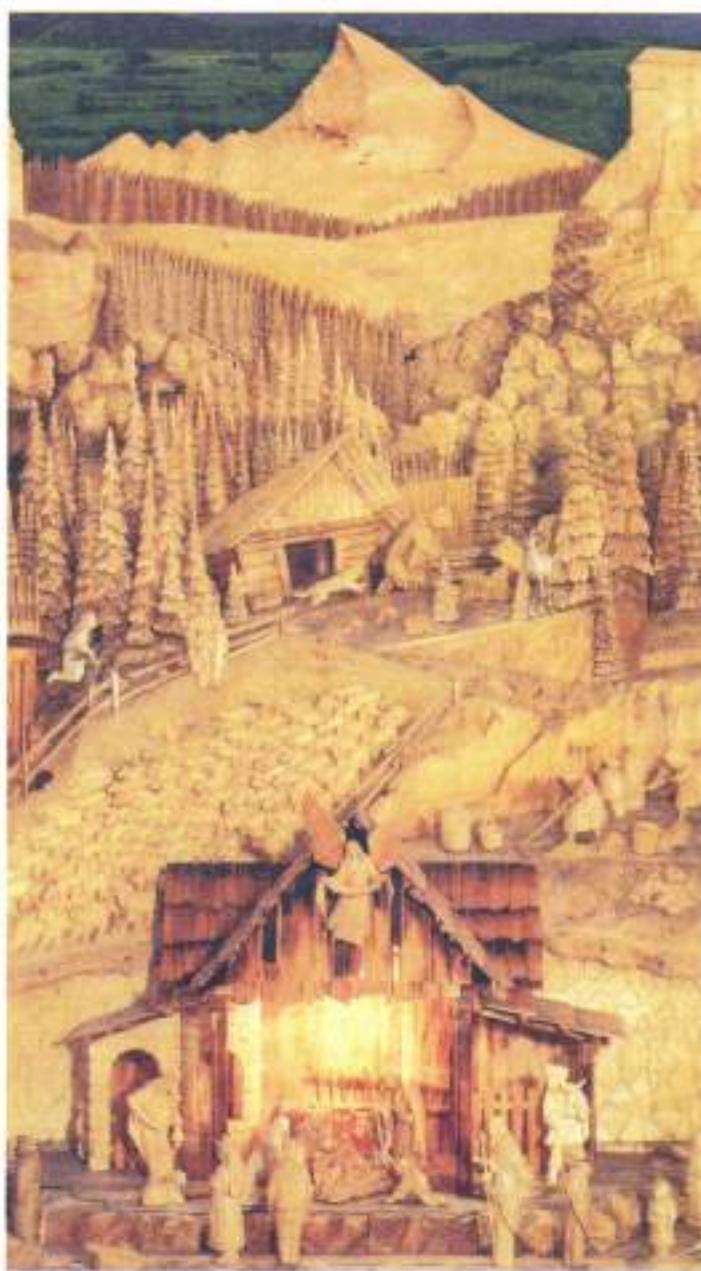
Ježišovo narodenie sa stáva účinným znamením, že sám Otec sa ujíma našich dejín. Stvorenie, ktorého súčasťou sme všetci, nie je od rohto zlomového okamihu iba objektom Božej starostlivosti a ochrany, ale dotýka sa priamo Božieho majestátu.

Vianočná zvesť má ďaleko od nežného citového rozpoloženia, lebo má celkom iný význam.

Je najspôfahlivejším a pravým sprievodcom k pochopeniu, čo sa udialo v Betleheme a čo má prebiehať v nás. Spasiteľ prichádza preto opäť do našich sŕdc, aby ich prevrátal a plne prirodil sám sebe, pričom nám neberie našu slobodu, ale cez Švoj neopakovateľný vstup do Betlehema utužil nás kresťanský život. Tak nie sme v tomto svete úplne bez pomoci, ale práve Mesiášom posilňovaní a prijatí.

Je Svetlom, v ktorom zreteľnejšie poznávame pravdu o Bohu a seba samých! On – Svetlo, ktoré prišlo na tento svet sa nás dotýka, oslnuje, aby každý spoznal pravú cestu svojich vlastných Vianoc. To verim, že je našou túžbou a snahou – narodiť sa pre nebo.

Nás súhlas a otvorenosť srdca nám v tomto vianočnom čase ponúka živú skutočnosť, aby sme sa v dnešnom konzum-

nom svete vedeli rozhodnúť správne a rozlišiť pozlátku od skutočného pokladu viciery.

Takýto vzácny vianočný darček nám prináša betlehemskej dieťa – Ježiš, ktorého počiatok pozemského života opäť v tomto novom cirkevnom roku radostne slávme a betlehemským svetlom prežívajme.

Peter Lovas

Snímka: Slovenský Betlehem, Rajecká Lesná

editorial

Milí čitatelia!

Zvyčajne to býva takto: ak sochár dokončí svoju sochu, pokúsi sa umiestniť ju na vidičné miesto, aby sa na jeho diele mohli pokochať milovníci umenia. Spisovateľ svoju vydarenú knihu po vydani ponúkne širokej čitateľskej obci. Komponista predvedie svoje majstrovstvo pred publikom.

Podelíš sa s výsledkom, plodom snaženia, úsilia a tvorivej práce potrebuje každý, pretože podvedome očakáva obdiv, pochvalu, uznanie za námahu, ktorá sa oprávnenie za dielom skrýva.

Sme na konci kalendárneho roka. Aj on priniesol svoj výsledok. Mohli by sme jeho plody s hrdostou ponúknut' ako sochár na zviditeľnené miesto, aby sa mohli ľudia potešiť, koško dobra, prejavov lásky a ľudskosti sme počas neho preukázali? Môžeme jeho obsah ponúknut' ako spisovateľ svoju knihu čitateľom, aby mohli ľudia z nášho života čítať prežívanie mûdrosti či mûdre žitie? Alebo snáď ako u komponistu: môže publikum vidieť pomalé, ale isté premeny nášho srdca na srdce milujúce a radostné?

Bilancujeme. A kto vie, či v tom virvare na to zostane čas.

Všetci sme takými malými umelcami. Tvorime. Spriadame nitku po nitke – deň za dňom a vytvárame dielko zvané život. Jedinečné, neopakovateľné, absolútne originálne. Bez repríz.

Milí čitatelia!

Využíme pokojnú atmosféru vianočného ticha aj na malú rekapituláciu. Chváľme Boha za mnohé milosti, ktorými nás tento rok obdaril. A dakuje, že nás neopustil. No zároveň sa pravdivo pozrieme do svojho srdca a úprimne si odpovedzme – aké životné dielko roku 2003 sme za sebou zanechali?

Potešujúce by bolo zistenie, že sme sa stali o rok lepšími.

Pokojný a požehnaný sviatky vyprosuje
Monika Hodnická

POĎAKOVANIE

Na záver kalendárneho roka chcem podakovať všetkým členom redakčnej rady za minoriadne úsilie a ochotu pri príprave každého čísla časopisu.

Všetci to robili radi, s láskou a s vierou, že Pán túto nezistitelnú službu požehná, aby priniesla svoje plody.

Taktiež úprimná vdaka patrí tretkym, ktorí sa akýmkolvek spôsobom na tvorbe PaD podielali – deťom za príspevky do detského čítanika, pisateľom článkov za mnohokrát úžasné myšlienky a svedectvá a všetkým vám – čitateľom, ktorí beriete PaD do rúk s nádejom, že vás niečim osloví.

Dakujeme za finančnú podporu a hlavne za vaše modlitby.

Nech Boh žehnd dieľko našej farnosti.

Monika Hodnická

OKIENKO (NIELEN) PRE BIRMOVANCOV

Otázky boli dosť „na telo“

Najprv by som chcel aj touto cestou vyjadriť úprimnú vďaku p. f. Dudovi, že mi zverením birmovancov prejavil dôveru pre prácu s nimi. Plne si uvedomujem vážnosť tohto poverenia a zodpovednosť, ktorá z toho vyplýva. Keďže som bol takoto úlohou poverený prvýkrát, sám som bol zverený, ako to bude prebiehať a ako ma chlapci prijímú.

Už teraz, po niekoľkých našich birmovných stretnutiach, môžem povedať, že sú to neocenieľné skúsenosti, okrem iného aj v tom, že práca s deťmi, resp. s mládežou je nikedy nevyspytateľná a má často veľmi zaujímavý priebeh, napríklad aj v tom, že otázky, s ktorými som bol konfrontovaný z ich strany, boli často veľmi otvorené a dosť „na telo“. Subiektyvne môžem povedať, že tvoríme veľmi zdarné spoločenstvo, v ktorom po začiatocnom ofukávaní sa viem, čo môžem od toho-ktorého birmovanca očakávať a snažím sa podľa toho k nim aj pristupovať, zohľadňujúc jedinečnosť každého z nich. Nebolo všobec jednoduché pretaviť moju predstavu o práci do takej formy, aby ju chlapci prijali a stotožnili sa s ňou. No ale keďže mám šikovných a vnímavých chlapcov, hravo to zvládli a smelo môžem povedať, že si spolu všetci veľmi dobре rozumieme.

Je isté, že väčšiu časť práce v našej príprave na sv. birmovania máme ešte len pred sebou, preto určite bude ešte priestor na ucelenejšie hodnotenia, resp. na postrehy a skúsenosti, ktoré z tejto práce vyplynú.

Nateraz prosím nášho milého Pána Boha o požeh-

nanie a priazeň v rámci našej birmovnej prípravy. Nech tvoríme s Jeho pomocou ozajstné kresťanské spoločenstvo, plné všetkého dobrého, pekného a nám prospiešného, nevynimajúc vzájomnú chufu a vôľu do hlbšieho poznávania nášho katolického náboženstva.

Tomas Adamec

Na „stretká“ chodia radi

Pred štyrmi rokmi sme pristúpili k sviatosti birmovania my a teraz sme vedúcimi 10-člennej skupinky birmovancov z Teplicky, ktorým by sme radi pomohli s prípravou.

Stretávame sa pravidelne raz v týždni. Sú to mladí ľudia a samozrejme každý z nich má iné záujmy, no našťastie predsa len majú niečo spoločné, niečo, čo je práve teraz pre nich najdôležitejšie: všetci sa chystajú prijať sviatosť birmovania a chčú sa na ňu poriadne prípraviť. Čitanie zo Svätého Pisma a orientácia v ňom, spoločná modlitba, rozberanie sv. birmovania – to všetko je hlavnou náplňou našich stretnutí. Vždy si nejakou zábavnou formou opakujeme základné modlitby, čítame si zaujímavé príbehy alebo životopisy svätcov. Snažíme sa, aby si z tej jednej hodiny niečo odnesli, niečo zapamätili a dúfame, že to tak aj je. I keď sa zdá, že na „stretká“ chodia radi a že ich to celkom bavi – snáď by to mohli brať trochu väčnejšie.

Katarina a Lenka Pavlikové

Deformovaný manželský súhlas

Už v predchádzajúcich číslach nášho časopisu sme sa venovali problematike manželstva. Písal som v nich o manželských prekážkach. Týmito článkami nadávajeme na to, čo sme už o manželstve napísali.

Manželstvo vzniká manželským súhlasom

Kedysi dávno v tom nebolo kom jasno. Známa stredovecká právnická škola v Bolgini zastávala názor, že manželstvo vzniká nielen výmenou manželského súhlasu medzi mužom a ženou, ale aj po prvom „užití“ manželstva, ktoré spočívalo v sexuálnom úkone medzi manželmi. Teologická škola v Paríži bola inej mienky. Podľa nej pre vznik manželstva stačí výmena manželského súhlasu. Je paradoxom dejin, že pápež Alexander III., ktorý bol absolventom právnickej školy v Bolgini, sa priklonil k mienke Paríža. Odvtedy v práve Katolickej cirkvi platí princíp: *matrimonium sum facit consensum* (slov. manželstvo vzniká manželským súhlasom-cirkevný zákoník, kán. 1056).

Aj keď súme o „pevnosti“ manželského zväzku už písali, predsa sa k tomu musíme vrátiť. Katolická cirkev rozlijuje manželský zväzok, ktorý uzavreli dva pokrstení (pozor: Katolická cirkev uznáva platnosť krisu napriek u pravoslávnych; nezáleží teda, v akej kresťanskej cirkevi bol pokrstený, ale záleží na tom, či tento kresť Katolická cirkev uznáva za platný!). Manželský zväzok medzi pokrsteným mužom a pokrstenou ženou je sviatosťou (cirkevný zákoník, kán. 1055, § 2). Takému manželskému zväzku sa v latinčine povie „matrimonium ratum“. Ak manželstvo, ktoré je sviatosťou (lat. ratum) manželstvom a zároveň zavŕšeným manželským sexuálnym úkonom po uzavretí manželstva (lat. consumatum), takýto manželský zväzok požíva v Katolickej cirkevi takú „pevnosť“, že ho nijaká svetská ani cirkevná moc nemôže rozlúčiť (porov. cirkevný zákoník, kán. 1140).

Manželstvo uzavreté medzi stránkou pokrstenou a stránkou nepokrstenou (s dišpenzom čiže osloboodením od manželskej prekážky), nie je sviatosťou manželstva. Rovnako nie je sviatosťou manželstvom, ktoré uzavreli muž a žena,

„Pevnosť“ manželského zväzku

Aj keď súme o „pevnosti“ manželského zväzku už písali, predsa sa k tomu musíme vrátiť. Katolická cirkev rozlijuje manželský zväzok, ktorý uzavreli dva pokrstení (pozor: Katolická cirkev uznáva platnosť krisu napriek u pravoslávnych; nezáleží teda, v akej kresťanskej cirkevi bol pokrstený, ale záleží na tom, či tento kresť Katolická cirkev uznáva za platný!). Manželský zväzok medzi pokrsteným mužom a pokrstenou ženou je sviatosťou (cirkevný zákoník, kán. 1055, § 2). Takému manželskému zväzku sa v latinčine povie „matrimonium ratum“. Ak manželstvo, ktoré je sviatosťou (lat. ratum) manželstvom a zároveň zavŕšeným manželským sexuálnym úkonom po uzavretí manželstva (lat. consumatum), takýto manželský zväzok požíva v Katolickej cirkevi takú „pevnosť“, že ho nijaká svetská ani cirkevná moc nemôže rozlúčiť (porov. cirkevný zákoník, kán. 1140).

Manželstvo uzavreté medzi stránkou pokrstenou a stránkou nepokrstenou (s dišpenzom čiže osloboodením od manželskej prekážky), nie je sviatosťou manželstva. Rovnako nie je sviatosťou manželstvom, ktoré uzavreli muž a žena,

ktorí obaja neboli pokrsteni. V týchto dvoch prípadoch hovoríme o prirodene platnom manželskom zväzku, ktorý však nie je sviatosťou. Takéto manželstvá nepožívajú v Katolickej cirkevi taku „pevnosť“ ako sviatosťne manželstvo (manželstvo medzi pokrstenými) a za presne určených právnych podmienok ich pápež môže (ale nemusí) rozlúčiť. Základnou podmienkou pre takéto konanie pápeža je vždy „dobro vícty“ (napr. jedna zo stránok sa dá pokristiť v Katolickej cirkevi a chce si dať do poriadku pred Cirkvou svoj druhý „zväzok“).

Ak by si niekto myšiel, že pápež často rozlučuje manželské zväzky, musíme ho vysvetliť z omylu. Takéto prípady sú zriedkavé a podliehajú dôkladnému skúmaniu. Konanie pápeža v tomto prípade nie je porušením principu „čo Boh spojil, ľovek nech nerozlučuje“, lebo pápež koná ako námceník Ježiša Krista a koná to jeho (teda božskou) mocou.

Deformovaný manželský súhlas

Manželský súhlas je ako každý súhlas úkonom Judskej vôle. A preto sa môže stať, že niekto navonok sice môže dávať manželský súhlas, ale vnútornie ho nedáva, alebo ho má vo vnútri deformovaný. Ak sa takéto niečo zistí, môže sa stať, že manželstvo

medzi „manželmi“ nikdy nevzniklo a istý čas navonok fungovalo ako zdanlivé, fiktívne. Platnosť manželského súhlasu na návrh jednej z manželských stránok skúma kompetentný cirkevný súd. V uvedených prípadoch hovoríme o „vadách“ manželského súhlasu alebo o „nedostatku“ manželského súhlasu. Ide o tak deformovaný manželský súhlas, ktorý robi manželstvo neplatným, presnejšie takým, ktoré nikdy nevzniklo. Takých prípadov cirkevný zákoník pozná desať: absencia dostatočného užívania rozumu, absencia rozlišovacieho úsudku, neschopnosť vziať na seba záväzky manželstva z dôvodov psychickej povahy, nevedomosť ohľadom práv a povinností manželstva. Potom je to trojáký omyl: omyl v osobe, omyl vo vlastnostiach osoby a omyl ohľadom jednoty, nerozlučiteľnosti a sviatosťnej hodnosti manželstva. Nasleduje simulácia manželského súhlasu, manželský súhlas s podmienkou a nie slobodne uzavreté manželstvo, ale pod tlakom. Ide o zákony, ktoré sa nachádzajú v cirkevnom zákoníku, kánony od 1095 až 1103.

Vysvetlil som to všetko veľmi zjednodušene, dôkcia zákona je však zložitejšia. V nasledujúcich číslach si po vieme niečo viac o konkrétnych prípadoch deformovaného manželského súhlasu.

Tepličania, viete, ako sa k vám prihovárajú vaše zvony?

Veža na filiálnom kostole Narodenia Panny Márie v Tepličke je zvnútra pekne renovovaná. Na vežu vedú sice strmé, ale zato nové drevné schody. A je tam čisto. Pod zvonmi je umiestnený rozvádzac vežových hodín, ktoré idu presne, lebo čas sníma anténu z družice. Našu pozornosť však lákali zvony. Preto práve im je venovaný tento článok. Každý má určené aj svoje poslanie. Ked počujete ich zvonenie, viete, ako sa k vám prihovárajú? Hovoria o tom nápis na zvnoch. A prihovárajú sa k vám „tikotom“ svojho srdca, ktoré „bije“ pre vás, aby vás osloviло.

Podte, klaňajme sa Pánovi

Filiálny kostol v Tepličke má tri zvony. Avšak iba jeden z nich, ten najmenší, je historickým klenotom. Váži približne 40-50 kg a bol uliaty v roku 1766. Tepličanom teda slúži už 237 rokov. Z východnej strany (od Markušoviec) má v strede umiestnený reliéf anjela (azda sv. Michal archanjel?) a po hornom obvode zvona je nápis: VEN-

TE ADORAMUS ET PROCIDAMUS ANNO DO. 1766 (porov. *Biblia Sacra iuxta vulgatam Clementinam*, Torino-Roma 1946, s. 715) (po slov. *Podte, klaňajme sa mi a na zem padnime. Roku Pána 1766*). Ide o nápis zo žalmu 95, 6 verš s názvom: *Pozvanie na oslavu Boha* (porov. *Písmo sväte Starého a Nového zákona*, Trnava 2003, s. 1113). Celý text šiesteho a siedmeho verša spominaného žalmu zní: *Podte, klaňajme sa a na zem padnime, klaknime na kolena pred Pánom, ktorý nás stvoril*.

Lebo on je naš Boh a my sme lud jeho pastriiny a vice, ktoré vedia svoju rukou. Po tomto vysvetlení nápisu nikto nemôže pochybovať o úlohe, akú splňal tento zvon v Tepličke počas svojej 237-ročnej existencie. Zvon je malo zdobený a okrem spominaného nápisu a reliéfu nemá nijakú inú výzdobu. V hornej časti má šesťfuchú korunu, na ktorú

Najmenší zvon je aj historickým klenotom

rej je zavesený na železnej hrane (vhodnejšie by bolo drevné dubové jarmo, ktoré izoluje údery zvona pri zvonení od ostatného priestoru a vytvára prirodzený hlas zvona). Z nápisu na zvone sa nedá vyčítať ani jeho meno (zdi sa, že podľa reliéfu sa volá sv. Michal archanjel), ani meno toho, kto ho dal uliať, ulial a miesto, kde bol uliaty.

Kázali mi byť mečom

Stredný zvon váži približne 90-100 kg a pochádza zo zvonárskej dielne Richarda Herolda z Chomutova (dnas Česká republika), ktorý ho ulial z prostriedkov veriacich Tepličky v roku 1923. Zvon má teda 80 rokov. Má okrúhlu závesnú korunu a v hornej časti je zdobený. V strede zvona z východnej časti má nápis: FIDELES TEPLICKA-ENSES ME FIERI JUSSERUNT ET TIBI S. GEORG DEDICAVERUNT ANNO 1923 (po slov. *Veriaci Tepličky - kázali mi byť mečom a zasvätili ma tebe, sv. Juraj, v roku 1923*). V spodnej časti zvona je nápis: FUDIT RICHARDUS HEROLD COMUTOVIENSIS (po slov. *Ulia Richard z Chomutova*). Na západnej strane je v strede zvona reliéf sv. Juraja na koni, ako s mečom v ruke premáha draka.

Srdce obdivuhodné

Najväčší zvon na kostolnej veži v Tepličke je venovaný úcte k Božskému Srdcu Ježišovmu. Zvon väži približne 250-260 kg a pochádza tak tiež zo zvonárskej dielne Richarda Herolda z Chomutova, ba aj uliaty bol v roku 1923. V strede východnej časti zvona (od Markušoviec) sa nachádza reliéf postavy Pána Ježiša so zvýrazneným Božským Srdcom na hrudi (ako ho poznáme z náboženských obrázkov). Pán Ježiš má okolo hlavy svätožiaru. Pod reliéfom je nápis: THESAURUS ORBIS, OMNIA COLATUM NOBIS COELIT. SERVANS DEI MYSTRIAM ANNO 1923 (po slov. *Ty Poklad zeme, rôzko, čo sme od teba dostali, nech vrúcene služí Božím tajomstvám. Roku 1923*). FUDIT RICHARDUS HEROLD HOMUTOVIENSIS (po slov. *Ulia Richard z Chomutova*). Na západnej strane je výrazný nápis: AVE COR ADMIRABILE (po slov. *Bud pozdravené Srdce obdivuhodné*).

Teplička má krásne zvony. Tvoria história tejto filiálky. Svedčia o zmýšlani a viaze našich predkov žijúcich pred nami. Nech nám Boh pomôže opraviť a uchovať tieto skvosty pre ďalšie generácie Tepličanov.

Ján Duda
Alojz Frankovský

Stredný zvon

Ako je to s naším spevom?

V tomto liturgickom okienku sa budeme venovať neoddeľiteľnej časti našej kresťanskej liturgie, ktorou je liturgický spev. Väčšinu ste si, že v našich kostoloch sa čoraz menej zapájame do spevu? Niekoľko nám to ide naučajť fažkopádne a vytvára to dojem, že sa nám ani nechce spievať. Je však potrebné poukázať na dôležitosť spevu v liturgii. K spomenutiu tejto témy ma inspiroval profesor spevu na filozofickom inštitúte Doc. ThDr. PhDr. Amantius Akimjak, PhD., ktorý nám živo priblížil umenie spevu vo svojej inauguračnej prednáške. S niektorými podnetmi sa chceme s vami podeliť.

V prvom rade je nevyhnutné poukázať na väznosť spevu v liturgii. Už sv. Augustín vo svojich *Vyznaniach* uvádza: „že spev v cirkvi možnosť schvaloval, aby sa slabý duch priviedol k zbožnému precísteniu“. Keď by tvrdil, že spev nie je až taký dôležitý pri slávení svätej omše, ten sa veľmi mylí. Ak chce človek podať myšlienku, tvori slová. Ak chce čoosi vyjadriť, tvori zo v vety. Ale keď chce vyjadriť svoje najvnútornejšie pocití, prežívanie ducha, začne spievať a tvoriť hudbu.

Ako spievať? Liturgický spev je výnimcočný tým, že to nie je bežný spev. Je to skutočné umenie. Vnímame teraz aspoň okrajovo do teológie liturgického spevu. V liturgii k nám hovorí sám Boh vo svojom slove, symboloch, sviatostach, v liturgických textoch a úknoch. Na vyjadrenie tohto stavu sa v teológii používa lat. slovo *sonare* – Boh zaznieva, hovorí. Našou odpovedou alebo reakciou na Božie pôsobenie v liturgii je nás spev (naše žalmy, antifóny, JKS-ky, mládežnické piesne, skladby) – *resonare*, odpoveď človeka. Pri liturgii však nikto z nás nie je sám. Slávime ju všetci spoločne a v tomto spoločenstve aj pujceme k Bohu. To sa označuje pojmom *consonare*. Tieto tri pojmy vyjadrujú podstatu spevu v liturgii. Vidime ten rozdiel medzi obyčajným a liturgickým spevom? Pri liturgickom speve ide o vznení komunikáciu duše s Bohom. Ten ktorí spieva, komunikuje, hovorí k Bohu a Boh hovorí k nemu.

Co a ako spievať? Spievať predovšetkým texty, ktoré nám hovoria o práve prežívanej tajomstve, vyjadrujú myšlienku liturgického úkonu

alebo obdobia. Najlepším prameňom liturgických textov je vždy Svaté Pismo. To, ako spievať je zrejmé z charakteru samotnej sv. omše. Do kostola prichádzame, aby sme sa utisili, sústredili na svoj osobný vzťah s Bohom a veriacim spoločenstvom. Spev nás nemá vyučovať z tejto činnosti, ale ju umocňovať a rozvíjať. Preto by nás aj mládežnické spevy nemali viesť „do tanca“, ale k intenzívnejšiemu prežívaniu tajomstva liturgie, k uzobranosti, k uvedomneniu si duchovných skutočností a k otvorenosti k prijímaniu duchovných hodnôt. Presne podľa tohto kritéria vyberáme aj nástroje vhodné pre liturgickú hudbu a spev. Majú to byť nástroje, ktoré znečaju dôstojne, a čo je nemej dôležité, musia si zachovať svoj prirodzený charakter. Teda majú byť vyrobene z prirodných materiálov. Kráľovským a bezkonkurenčným nástrojom je bezpochybne organ. Nezabudnime na

LITURGICKÉ OKIENKO

starú mудrost, že kto spieva, dvakrát sa modli. Proti tomu sa nedá nič namietať, pretože náočaj prežitý spev umocňuje ľudskej vyjadrenie myšlienok a túžob. Spev je časťou kultúry. Iste vám je známe, že tie najkvalitnejšie hudobné diela ľudskej existencie boli vytvorené pre oslavu Boha. Zdá sa, že ľudský duch sa najlepšie dokáže prejavíť práve cez vyjadrenie duchovných skutočností. Pestujme si aj nadále svoje kultúrne povedomie tým, že sa budeme do spevu v kostoloch živo zapájať.

Cyril Hamrák

Vianoce kňaza

V roku 1987 som nastúpil za kaplana do Ružomberka. Na celé mesto sme boli dva kapláni a farárom tam bol páan dekan, už sedemdesiatnik. Dobre si na tie časy pamätám. Bezprostredne pred sviatkami sme spovedali desať dni nepretržite a to od svitu do mrku s krátkymi nutnými prestávkami. Sedávali sme celé dni v strednom kostole a udeľovali rozhrešenie. Robili sme to

s láskou a ochotou, avšak cena za to bola niekedy vysoká: nebolo vianočných alebo veľkonočných sviatkov, aby sme nešli na polnočnú svätú omšu k oltáru v horúčke. Naštastie, do chrámu chodili aj tamojši lekári, ktorí nám pomáhali ako sa len dalo, aby nás udržali na nohách. Ak by sme totiž nešli k oltáru my, namesto nás nemal kto ísiť. Kňazov nebolo. Neraď som si vtedy pripomenal báseň o

Sama Chalúpku Morho, ktorú som si prispôsobil: Prichodí mi tu aj „dušu dať v boji divokom...“ S vďakou sú na nich spominam, na vzácnych ľudí a osobitne lekárov, ktorí nám v tom čase s toľkou láskou pomáhali. Raz jeden z nich povedal: „Nech vás Pán Boh odmení, že nám tak obetavou slúžite“.

Ovtedy už ubehlo šestnásť rokov. Ale všimam si, že sa situácia podstatne nemení. Veriaci pristupujú k sviatosti zmierenia v hojnom počte. Je dobré, že kňazov je už viac.

Sviatost zmierenia je veľkým Božím darom pre človeka. Kňaz aj penitent musia k tomuto úkonu pristupovať so všetkou väznosťou a zodpovednosťou. Odporúča sa, aby sme pristupovali k sviatosti zmierenia aj raz mesačne alebo do konca podľa potreby. Preto sa má táto činnosť konáť v pokoji a nie v zhone.

Niekedy kňaz i veriaci vitanie Ježišovo narodenie „ukonani, unaveni“. Malo by to byť radostnejšie, pokojnejšie a krajsie. Ján Duda

O miestnych pamiatkach či pozoruhodnostiach sa často s úsmevom hovorí, že ich lepšie poznajú návštevnici a turisti než miestni obyvatelia. Domáci ich často spoznávajú až stedy, keď ich majú návštěvníkom prezentovať. V prípade PhDr. Bernadety Kiczkovej, obyvatelky Spišskej Novej Vsi a rodáčky zo Spišských Vlach to až tak celkom neplatí. Ona je už takmer bytoslnou súčasťou Markušoviec, pretože Letohrádok Dardanely je už niekoľko rokov jej „druhým domovom.“

O jej práci, ale i o inom je práve toto jej vianočné vyznanie.

„PRÁCA JE AJ MOJOU ZÁLUBOU“

Vianočný koncert 2002
Snímka: archív

1. Pracujete v netradičnom a peknom prostredí. Ako na Vás vplyva?

Ked človek pracuje dlhodobo v jednom prostredí, postupne mu zovšednie. Ale občas dostávam impulzy a práve toto krásne prostredie ma prebúdza k „životu“, nedovoli mi ustrnúť, aj keď nie všetky dni sú rovnako vydarené. Vtedy si uvedomujem, že mám byť za čo vďačná, lebo to tiež nie je samozrejmé.

2. Ako hodnotíte kultúrny život v Markušovciach?

Momentálna situácia nie je priaznivá a to nielen v Markušovciach. Chýba mi tu aktívne kultúrne dianie, ktoré akosi ustrnulo, hoci je tu bohatá tradícia fudovej kultúry, ktorú ešte prednedávnom prezentovali dve folklórne skupiny. Ani záujem o podujatia v našej inštitúции nie je veľký, hoci okrem koncertov väznej hudby realizujeme aj nové formy prehliadok kaštieľa v netradičnom, pre verejnosť zaujímavejšom a pútavnejšom duchu, doplnených malým programom. Uvedomujeme si totiž, že sme tu pre širokú verejnosť a že v obci chýba kultúrny dom. Sme otvorení pre spoluprácu s obcou a aj pre organizovanie iných form aktivít adekvátnych múzeu. Ale impulz musí prísť zo strany jej obyvateľov.

3. Ste spoločná s propagáciou kultúrnych podujatí? Patrí k sebe vôbec kultúra a komerčná reklama?

Kultúra je veľmi široký pojem. Ak máte na mysli kultúrne pamiatky, reklama a propagácia je nedostatočná. Spiš je klenotnicou pamiatok, z čoho by sa dalo v budúcnosti prosperovať a rozvíjať cestovný ruch a turizmus. Ale my sa stále stretávame s tým, že sa o nás málo vie, že nás nevedia nájsť, že chýbajú pútače pri cestách a pod. Veľmi tu chýba propagácia. Hlavným dôvodom je nedostatok finančných prostriedkov, ktoré je potrebné jednorazovo investovať, čo sa po čase samozrejme vráti. V prípade rôznych kultúrnych aktivít je snáď situácia lepšia. Každý má možnosť vybrať si zo širokej ponuky podujatí či programov rôznych žánrov. Tie dobré sa po čase zapísia a je po nich dopyt. Prezentácia umenia a kultúry by však mala byť aj duchovným obohatením a nielen lacnou komerčnou záležitosťou. A k tomu by mohla prispieť vhodná reklama.

4. Dnešná mládež venuje veľa času počítačom, takže na kultúru už im neostáva čas či chut. Čo si o tom myslíte? Ja osobne si myslím, že nie je možné jednoznačne oddeľovať vzťah k počítačom od vzťahu ku kultúre. Ved kultúra je

veľmi široký pojem, ako som sa už zmienila. V prípade mladých ľudí ide skôr o to, že sa im neposkytuje dostačný priestor, aby nadobudli správny vzťah ku kultúrnym hodnotám a umenie. Je potrebné začať už v deťstve - v rodine, v škole. Ved mame na čo byť hrdí. To, čo máme u nás, je jedinečné a typické len pre nás, pre našu kultúru. A malí by sme to priniesť aj do spoločnej Európy, od ktorej si vša slabujeme hlavne pre mladú generáciu. Je to na jednej strane integrácia, ale na druhej strane zachovanie jedinečnosti tej-ktoréj krajiny aj na základe jej kultúrnych hodnôt. A práve túto jedinečnosť máme možnosť prezentovať v celoeurópskom kontexte.

5. Ste rodáčkou zo Spišských Vlach, odkiaľ pochadza aj nás otec biskup F. Tondra. Aj on býva častým hosťom na koncertoch v letohrádku.

S koncertmi v letohrádku Dardanely sme začali v roku 1985. Postupne sa záujem o nich zo strany verejnosti zvyšoval a začali sme ich pořadovať pravidelnosť. Zároveň vznikla aj tradícia Vianočných koncertov. Pán biskup Mons. František Tondra je našim stálym hostom ešte z čias, keď pôsobil ako dekan v Levoči. Jeho veľký záujem o umenie a kultúru nášho regiónu pretrváva dodnes. Sme vždy veľmi radi a je pre nás veľkou cťou, že si popri všetkých väznych povinnostach dokáže nájsť čas a pride medzi nás s povzbudivým slovom pre všetkých prítomných.

6. Dostávate nás časopis Pokoj a dobro. Môžete nám povedať svoj názor na naše periodikum?

Casopis vašej farnosti sa dostáva k nám. Páči sa mi, pretože je široko koncipovaný. Čitateľ má možnosť dozvedieť sa všetkých zaujímavých a aktuálnych zo života farnosti, z historie, kultúry, spoznať zaujímavých ľudí. Každý si v ňom môže nájsť to svoje, pretože je naozaj pestrý. Prajeme vám, aby ste mali dostatok inspirácií pri tvorbe ďalších ročníkov tohto periodika.

7. Tento rozhovor vzniká v adventnom období a uverejnený bude v čase Vianočných. Čo by ste popriali našim čitateľom?

Všetkým čitateľom a všetkým ľuďom dobrej vôle prajeme zo srdca požehnané, radosťné a pokojné vianočné sviatky, plné lásky a porozumenia.

Za rozhovor ďakuje
Monika Hodnická

Bol som toho svedkom

Voriaci ťud Spišskej diecézy 11. novembra slávi sviatok svojho patróna sv. Martina z Tours, biskupa. Zdalo sa, že aj tento deň bude prežiť tak ako po iné roky. Slávnostná svätá omša zvyčajne v tento deň tvorí podstatnú časť spomienky na tohto sympatického patróna našej diecézy. Tak to aj bolo. Ale predsa to nebolo všecko. Udalosti posledných dní vo vnútri cirkvi Spišskej diecézy vytvárali zvláštnu atmosféru očakávania. Do Spišskej Kapituly sa mal vrátiť biskup. Je už mŕty, no zdá sa, že jeho život bude hovoriť a myslím, že už prehovoril aj po fyzickej smrti, nech to s jeho procesom dopadne akokoľvek. Spišská Kapitula prijala na večný odpočinok svojho biskupa Mons. Jána Vojtaššáku. Takto sa stala z tradičnej slávnosti historická udalosť.

Piatok 8. 11. 2003 bol dňom, kedy sa po 53 rokoch od svojho odvlečenia vrátil zosnulý biskup do centra svojej diecézy. Niečo po pol jednej hodine sa na Kapitule rozozvučali všešky zvony. Vitali svojho biskupa, ktoré mu pred rokmi zvolávali Boží ťud na slávenie omšie. Zvony a ticho. Iba tie zvony. Je to paradox, ale niekedy je lepšie, keď ľu-

dia nechájú za seba hovoriť zvony. Zneli veľmi dôstojne a vyjadrili všetko potrebné. Zástup buhoslovovcov, predstavených, rehoľníckych sestier a ľahkých veriacich sa zhromaždil pred budovou seminára. Ich telia vytvárali koridor, ktorý mal prejsť biskupove pozostatky. Neviem, čo sa preháňalo myšľou tých, ktorí mali to šťastie a česť zúčastniť sa tejto udalosti. Dá sa len povedať, že všetkých postupne naplnila akisia bázeň. Čakanie, myšlienky, modlitby a zve-

davosť prerušilo prichádzajúce tmavé auto. Sedeli v ňom dva ľudia. Som si istý, že samotný šofér, pán Ján Živčák, na tieto kilometre precestované s biskupom Vojtaššákom nikdy nezabudne. Z auta vystúpil postulátor Ján Duda, ktorého tvár preprázdnila veľkú sústredenosť, bázeň a opatrnosť. Otvoril zadné dvere auta a vtedy sa pohľady všetkých okolostojacích stretli v jednom bode. Určení diakoni vyhnali malú drevenú rakvu z auta. Až na organizačné po-

kiny pri aute všade naokolo vládlo posvätné ticho. Pozostatky biskupa prechádzali cez koridor veriacich a za ním sa vytváral záštit, ktorý putoval za rakvu do Katedrály. Biskup opäť viedie veriacich. Zosnulý biskup, bolo to zvláštne. A kde? Tam, kam ho vždy viedol, k Bohu. Pred oltárom Sedembolestnej Patiny Márie v Zápolského kaplnke je už pripravené miesto – kamenný sarkofág na uloženie rakvy. Ale ešte nie je ten správny čas. Sarkofág pozostatky biskupa Vojtaššáka prijal až 11.11. pri slávostnej odpustovej sv. omši. Vedla malej rakvy svietil symbol zmŕtvychvstalého Krista – paškál. Zhodou okolnosti naľavo od tohto oltára je bohostánok katedrály. Celú rakvu s pozostatkami bolo nasmerované priamo naň. Odpočívajúci biskup a v jeho pozadí živý Boh. Čeby biskup opäť prehovoril? Ten-to obraz privodil myšlienku, že cesta pre nás všetkých je jasná a priama. Aj dôvod, prečo sa toto všetko udialo, je jasný, netreba iných vysvetlení!

Po vstupe všetkých do katedrály a po chvíli osobnej modlitby sa ujal slova otec biskup Šečka. Desiatok sväteho ruženca a známa modlitba za biahorečenie Božieho sluhu spojila myšlienky a pocty nás všetkých do prežívania neznámeho. Po skončení posledného amen sa pozostatky opláči v tiche prenesli do pripravenej miestnosti v katedrále, kde čakali na deň sviatku sv. Martina. A tak odpočívajúci biskup ostal v katedrále štyri dni. Keby tie štyri dni boli za jeho pozemského života, bol by za ne veľmi vďačný. Historická chvíľa, tak jednoduchá, tak vefavrvná, tak tichá, tak pokojná a skromná. Bol som jej svedkom a vydávam svedectvo.

Cyril Hamrák

Snimky: P. Hudák, J. Duda
Hore: Priprava na prevoz
Stred-náfavo: Biskup viedie svoj ťud
Stred-napravo: Zástup veriacich nasleduje pastiera
Dole: Ostatky čakajú na uloženie do sarkofágu

Vianočný stromček...

Vianoce, tento najväčší sviatok lásky a radosť nerozlučne spájame v predstavách s obrazom rozžiareneho, jagavčo vianočného stromčeka. Bez toho stromčeka si už vari nevieme, alebo ani nedokázame vobec predstaviť Vianoce. Boli časy, ba dlhé stáročia, keď sa Vianoce slávili bez vianočného stromčeka. Zvyk stavat vianočné stromčeky sa začal šíriť až začiatkom XVI. storočia. Tento zvyk pripravovať ihličnatý stromček ozdobený sviečkami, jablkami a inými sladkosťami bol v predvečer sviatku Na-

rodenia Pána. Pre nás kresťanov má vianočný stromček hlbokú duchovnú symboliku. Stromček je symbolom v Betleheme narodeného Ježiša Krista, pravého stromu života, ktorého urpením a smrťou vrátil ľudstvu dar nadprirodzeného života. Sviečky, ktorými zdobíme stromček, nám pripomínajú Ježišov výrok: „Ja som svetlo sveta“. Jablká na vianočnom stromčeku majú symbolický vzťah k rajskému jablku zo stromu poznania dobra a zla a k deidicnému hriechu, ktorý bol prekonaný Kristovou smrťou. Tým sa ľudstvu otvorila brána večného života. Tohto Vykupiteľa nám poslal Boh Otec ako prejav svojej štedrej lásky k ľudstvu. Preto bývajú

v predvečer Narodenia Krista Ľudia k sebe navzájom štedri a svoju lásku prejavujú darčekmi pod vianočným stromčekom. Žiaľ, v dnešnej dobe sa na tieto hlboké symboly vianočného stromčeka často zabúda. Preto prosme v deň Narodenia Pána za lepšie uvedomenie si zmyslu Vianoc pre tých, ktorí ho chápú len ako čas hodovania a pozeraania televízie. Ale najmä pamäťajme na tých, ktorí nemajú domov, sú opuštenci, nemajú vianočný stromček a nemôžu si zasadnúť k rodinnému vianočnému stolu. Nech im Pán dâ milosť počtu a lásky. Vianočný stromček nám bude svietiť o to jasnejšie a kraje, o čo viac sa budeme medzi sebou reprektovať a obdarovať sa láska.

Dušan Majerčák,
bohoslovec

Dve tváre

My ľudia sme tvory veľmi zvláštne. Stále sa niekam ponáhlame a pachtime sa za niečim. Častokrát ani nevieme, za čím konkrétnie. Nicke potrebujete to, druhý ono a tretí značne úplne niečo iné. Poznáte to. Je to na dennodennom poriadku. Ani Vianoce nie sú v tomto pripade výnimkou. Upratujeme, beháme po obchodoch a nakupujeme darčeky i všeobecné dobroty, len aby nám na štredovečernom stole nič nechýbalo. Pri slovičku *nám* by som sa zámerne zastavila. V posledných rokoch mám rotiž ten pocit, že v snahe, aby to bolo u nás doma na štedrý večer všetko tip-top, tak ako to má byť, zabúdame na naše okolie a uzavárame sa do svojho vlastného egoizmu. A tak celkom v pohode vynadáme predavačke v obchode pri posledných nákupoch, vodičovi autobusu alebo lekára na pohotovostnej službe nazveme „másiarom“. Mnohí si po-

vedia: „Ved' čože, že sú Vianoce?! Ja ich budem mať doma. A či ich majú ostatní? Čo ma je po tom, to ma netrápi!“

A tak sa stávame ľudmi dvoch tvári. Jedna sa na nás zväčša usmieva doma a tá druhá sa mračí niekde na ulici. Tá prvá je šťastná, obklopená najbližšími a tú druhú ľčokolík je okolie vobec nezaujima. Je zahľadená do seba a do svojho vlastného egoizmu. Všade vidi len seba. Neviem, či existuje presná hranica, alebo či sa dá konkrétnie definovať, na akej úrovni sa tieto dve tváre v každom z nás spájajú. To však nie je až také dôležité. Podstatným zostáva vzájomný pomer, v ktorom sa u nás prejavia. Ovplyvniť to môže každý z nás sam. Chcete

to veľa odvahy, trpezlivosti a Božej pomoci. Cesta je to nefahká a častokrát klukatá. Výsledok však stojí zato. Viac radosť i pokoja v duši, viac úsmevu na tvári i spokojnosti a nekonečné množstvo pozitívnej energie, ktorú môžeme rozdávať našim najbližším. A to nielen v čase Vianoc.

Poprajme si preto na záver, aby sme boj s našim vlastným egom už nikdy neprehrali. Otvorme naše srdcia pre Boha aj pre tých druhých a poprosme ich, aby nám v tomto boji pomohli. Lebo len s nimi budú Vianoce naozaj šťastné a veselé, plné radosť, pokoja a rodinej pohody. Takže, mili čitateľia, šťastné a veselé!

Mária Krotká

Dajme priestor

Mám oblúbenú pieseň. Viem ju počúvať dookola znova a znova. Keď som ju počula na CD po prvýkrát, tak veľmi sa mi zapáčila, že som ju stále prečítala, pretože som ju považovala za úžasnú a najkrajšiu a zahľadala som, že som si ešte nevypočula ďalšie skladby. Potom som ale nechala ísť nasledujúcu pieseň, ktorá – na moje počúvanie – bola ešte krajsia.

Napadlo mi, že takejto chyby sa dopúšťame aj v živote. Ohúreni niečim, čo považujeme za najlepšie, nedávame priestor na ďalšie – možno oveľa ľepšie a hodnotnejšie veci. Tak prichádzame o zážitok z prekrásnych skladieb v našom živote. Dovoľme zaznieť aj neznámym skladbám a spoznajme ich pravú krásu!

Andrea Janotková

BUDEM TI HRAŤ A SPIEVAŤ, PANE!

Vo štvrtok 20. novembra 2003 sa uskutočnila vo farskom kostole v Markušovciach absolventská sv. omša Lucie Lazorovej (vľavo) a Martiny Sivačkovej (vpravo) z Markušovca. Sú to vždy krásne a dojímavé chvíle. Keď na konci sv. omše domáci pán farár predstavil veriacim nové absolventky, ktorým veriaci úprimne zatleskali, niektorým prítomným sa tlačili do očí slzy dojatia. Každý je hodný úcty za svoju námahu. Zaslúžili si ju aj nové absolventky.

Organová škola

Organovú školu pri Diecéznej liturgickej komisií Spišskej diecézy založil docent Amantius Akimjak, ktorý pracuje aj v súčasnosti ako jej riaditeľ. Jej sídlom je Klčov pri Spišskom Podhradí. Keď v roku 1997 prišiel do Markušoviec za farára Ján Duda, okamžite vzniklo pracovisko tejto školy v Markušovciach (Akimjak a Duda sú spolužiacimi z Gymnázia v Staréj Ľubovni a poznajú sa dobre aj z teologických štúdií v Bratislave). V súčasnosti má Organovú školu pracovisko aj vo filiálke markušovskej farnosti v Tepličke. Okrem riaditeľa, ktorým je už spomínaný docent Amantius Akimjak, vyučujem na tejto škole hudbu aj ja, Organovú školu, pracovisko Markušovce navštěvuje asi 15 žiakov a pracovisko Teplička má 9 žiakov. Táto škola sa môže pochváliť už niekoľkými vynikajúcimi absolventmi a absolventkami. Sú to: Jozef Šukenik, Lucia Hudáková, Lucia Dutková (všetci z Markušoviec), Iveta Drabiščáková, Viktoria Hoječková a Mirka Baldovská (z Tepličky). V Markušovciach (tu chodia aj žiaci z Lieskovian) i v Tepličke sa stále ukazujú nové talenty. Niektorí žiaci sa dokážu naučiť hrať za neuveriteľne krátky čas náročné skladby a čo je najdôležitejšie, že sa chce učiť a usilovne cvičia.

Lucia hrá žalm počas absolventskej sv. omše

Lucia Lazorová Martina Sivačková

Absolventka Lucia Lazorová sa narodila 23. marca 1988 ako dcéra Michala Lazora (rodáka z Levoče) a jeho manželky Márie, rod. Mrovčákovéj. Býva v Markušovciach, Michalská ulica č. 44. V rokoch 1994 až 2003 navštěvovala Základnú školu v Markušovciach. Od septembra tohto roku navštěvouje Katolické gymnázium v Levoči. Lucia nastúpila do organovej školy docenta Akimjaka hneď v roku 1997 a navštěvovala ju 6 rokov, najprv u docenta Akimjaka, neskôr u mňa.

Druhá tohtoročná absolventka Martina Sivačková sa narodila takisto 23. marca 1988 ako dcéra Jaroslava Sivačka (rodáka z Rudnían) a Marty, rod. Trnovskéj. Býva v Markušovciach na Komenského ulici č. 21.

S Luciu Lazorovou sú veľké prialky. Spolu navštěvovali Základnú školu v Markušovciach v rokoch 1994-2003 a obe nastúpili na štúdia do Levoče na Katolické gymnázium. Aj Lucia začína-

la v Organovej škole docenta Akimjaka v roku 1997.

Absolventská sv. omša

Hlavným celebrantom absolventskej sv. omše vo farskom kostole sv. Michala archanjela v Markušovciach z povolenia docenta Akimjaka, ktorý pre iné povinnosti nemohol prísť osobne, som bol ja. Koncelebroval domáci pán farár docent Duda. Obe absolventky zvládli sv. omšu po stránke hudby a spevu veľmi dobre. Počas sv. omše zazneli, okrem piesni z JKS, cezročné omšové spevy, aj prelúdia od Mikuláša Moyzesa. Žalm spievala Lucia Lazorová a na organe ju doprevádzala Martina Sivačková. Na záver sv. omše sa absolventky podakovali domácemu pánu farárovi i mne. Pán farár Duda potom ocenil ich usilovnosť pri rozvíjaní vlastného hudobného talentu. Zdôraznil, že takéto chvíle sú začiatkom novej etapy a aby svoj talent i nadalej rozvíjali. Veľmi sympatické bolo, že veriaci novým absolventkám úprimne zatleskali, a tak im prejavili svoju príazeň.

Našim novým absolventkám z Markušoviec zo srdca blahoželám v mene docenta Akimjaka i v mene svojom.

Rastislav Adamko
Snímka: Adriana Lazorová

STOPY

Spomienka na prvé slobodné Vianoce

Jediný pocit, ktorým by mohol definovať to obdobie, je strach. Obavy ho prenasledovali každé ráno pri vstávaní. Bál sa prebúdzania, aby mu tieseň nezovrela hrdlo, tak ako veľakrát predtým. Triaška na celom tele mu prezrádzala to, čo už dôvno tušil. Desili ho i vlastné deti, rodičia, manželka, susedov nevynímajúc.

Kráčal po chodníku a mal pocit, že každý každého sleduje. Všetci sa navzájom špičujú, hovorieval. Ak zbadal nejakého známeho, tak pokračoval ďalej po ceste. Bál sa pred ľuďmi zabočiť do brány a len tak bezstarostne vykročiť. Nebol zbabelec, ale nechcel nikoho zbytočne provokovať. Pocit nečistoty

a stiesnenosť ho sklučovali vždy znova a znova. V neznámych ľuďoch videl tajných agentov. Zdalo sa mu podozrivé, ak niekto kríčal len tak, bez tašky. Ľahko podozrivnejší bol ľovek s taškou. Nikto nevie, čo v nej môže skrývať.

Po istom čase mu začali byť podozrivé i čisté topánky. U nich v meste predsa nikto nikdy nenosil čistotu sa blyštiace topánky. Prestal sa pozerať ľuďom do tváre, do očí. Sledoval už len topánky, ako sa pretekajú po chodníku. Podľa obuvi dokonca začal rozdeľovať ľudí.

Párkrát nešiel cez bránu, ale preskočil zo zadu cez plot. Zakrádal sa ako zlodaj, vrah alebo násilník. Zakrádal sa

domov, kde prebýva láska a pokora. Mnohí tam chodili cez otvorenú bránu, no on mal strach.

Napadol sneh, záťaha bielej masy. Už si všimal i odlačky topinok v snehu. Zrazu sa húf ľudi hrnie cez bránu. Nechápavo a plný obáv sa za nimi poserá.

Po zamatovo sfarbenom novembri prišiel december a s ním Vianoce.

Prvýkrát sa slobodne a bez úzkosti nadýchne. Vojde cez

bránu domov. Už nepozera viac na topánky, ale do očí ľudí i ľoveka. Pozera do očí večnosti...

Peter Kubica
Snímka: Petr Ježek

Je život na ozaj posvätný?

Clovekom od počatia

Začiatok života ľadovca je úžasný. Ľadovec začína svoju existenciu jednobunkovým štadiom v podobe jedinej važenej bunky, ktorá vzniká splynutím rodičovských počlavných buniek. Jadro tejto bunky obsahuje kompletný súbor informácií, plán základných znakov a vlastnosti ľadovca.

Ľadovec sa teda nestáva ľadovcom až po pôrode, ale už od počatia ľadovca ide o komplexnú bytosť, bytosť novú, jedinečnú, ktorá doteďaž neexistovala, a ktorá neskôr v budúcnosti nikdy existovať nebude. Táto ľadovská bytosť je naprogramovaná zvnútra, sama si od počatia riadi rast a vývoj a na svojej matke je závislá len čo do ochrany, výživy a zásobovania kyslikom. Tento biologickej poznatok nabáda k veľkej väčte voči zárodku už od začiatku tehotenstva.

Na Slovensku sa uskutoční asi 50 000 potratov ročne
asi 4166 mesačne
asi 961 týždenne
asi 136 deňne,

každých 5 minút vyhasne život jedného nendrozeného dieťaťa. To sa vypomní predovšetkým na psychike 50 000 žien ročne, ich manžov a rodín.

(Anton Hlinka,
Ozvena slova 4)

takto: Je správne zabiť dieťa, pretože ho rodičia nechcú? Potrat nevyrieší problém „chcenosti“, ale ich len zhoreš. Mnoho rodičov si myslí, že so životom môžu zaobchádzať lubovoľne – ak nechceš dieťa, môžeš sa ho zhaťať. Avšak mnohé skúsenosti nasvedčujú tomu, že ani jedna z mladých žien, ktoré rozhodli ponechať si dieťa napriek zdanlivu neriešitejnej situácii, neofutovala svoje rozhodnutie.

V roku 1984 Dr. Bernard Nathanson natočil pomocou ultrazvukovej animacej techniky film Nemý výkrik. Film ukazuje, aká tragedia sa odohráva pri každom násilnom potrate, ako dvanásť týždňový plod uhýba pred odsávajúcim prístrojom, ako sa dvojnásobne zrýchli srdcová činnosť plodu. A keď nástroj dostíhne dieťa a trhá jeho telko na kušy, jeho ústa sa široko otvárajú – Nemý výkrik.

Všetci by sme mali rúziť po tom, aby prišiel deň, kedy všetky dieťa budú chcené a milované. Zaslúžia si lisku a účtu. Aj tie v materskom lone!

Ing. Iveta Dutková

Zomrel vdp. Michal Šefčík

Dňa 14. decembra v 87. roku života a 53. roku knazstva si Pán Boh povolal na večnosť knaza, rodáka z Harichoviec, vdp. Michala Šefčíka, ktorý posledné roky svojho života trávil na odpočinku v Tepličke.

Pohrebné obrady vykonal 18. decembra v Harichovciach Mons. František Tondra.

Tepličania sa so zosnulým

vdp. Šefčíkom rozlúčili 16. decembra sv. omšou, ktorú celebroval pán farár Ján Duda a kazateľom bol ThDr. Juraj Spuchlák, PhD.

Nech odpočíva v pokoji!

redakcia

V piatok 7. novembra pán farár Duda spolu s pádom Jánom Živčákom z Licskovian previezli ostatky Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka z Ústavu súdneho lekárstva Jeseniovej fakultnej nemocnice Univerzity Komenského v Martine do sídla Spišskej diecézy. Presne o 13.20 za hlaholu všetkých zvonov Spišskej katedrály pán Živčák pristavil vozidlo pred knazským seminárom, kde boli zhromaždení bohoslovci, profesori, obaja pomocní biskupi a ďalší veriaci. Ostatky biskupa Vojtaššáka boli prenesené do katedrály sv. Martina.

Utorok 11. novembra navštívili Markušovce prof. MUDr. František Novomeský, CSc., prednosta Ústavu súdneho lekárstva v Martine so svojím kolegom MUDr. Františkom Štullerom, PhD. Na fare sa stretli s pádom farárom Dudom.

Utorok 11. novembra slávili sv. omšu pri priležitosti sv. Martina v Spišskej katedrále spišský biskup Mons. František Tondra spolu s pomocnými biskupmi a asi 200 prítomnými knazmi a množstvom veriacich. Na záver sv. omše Mons. Tondra požehnal sarkofág v Spišskej katedrále, kde boli uložené telesné pozostatky Božieho sluhu biskupa Jána Vojtaššáka. Sv. omšu s otcom

biskupom koncelebriovali aj pán farár Duda a pán kapln Zimmermann.

V stredu 12. novembra mal v Žakovciach pri Kežmarku odbornú prednášku pre knazov podtatranských dekanátov (Popradu, Spišského Štiavnika a Kežmarku) v rámci vzdelávania knazov Spišskej diecézy.

V piatok 14. novembra Spišská diecéza slávila 126. výročie narodenia biskupa Jána Vojtaššáka. Počas slávnostnej sv. omše, ktorú v Zakamennom na Orave, v rodisku otca biskupa, slávili Mons. Andrej Imrich, spišský pomocný biskup a generálny vikár, kázal pán farár J. Duda.

V nedelu 16. novembra o 15.00 hodine mal pán farár Duda odbornú prednášku v Lokci na Orave. Na túto prednášku ho pozval Ing. Peter Rončák, vedúci odboru čistoty vod Slovenskej akadémie vied v Bratislavе, ktorý je rodákom z Lokce.

V štvrtok 20. novembra slúžil vo farskom kostole v Markušovciach sv. omšu ThDr. Rastislav Adamko, PhD., riaditeľ organovej školy Spišskej diecézy. Bola to absolventská sv. omša Lucie Lazorovej a Martiny Sivačkovej z Markušoviec. Čerstvým absolventkám

Poděkovanie

Pri posledných reorganizáciách v Ružencovom spoločenstve v Markušovciach došlo k zmenám vo vedení niektorých ruži. Z miesta vedúcich ruži odstúpili paní Magdaléna Grečková, paní Cecilia Podracká, paní Klára Čornejová, paní Veronika Rimbalová a paní Mária Franková. Ostávajú i ďalšie členky Ružencového spoločenstva. Za ich službu v prospech tohto spoločenstva i farnosti im úprimne dăkujeme a vyslovujeme Pán Boh zaplat.

Menovanie

Novými vedúcimi ruži sa stali paní Kristína Dobranská a paní Magda Maršáleková. Novým vedúcim ruži prajeme v tejto úlohe Božie požehnanie. Menovacie dekréty si prevzali v nedeli 14. decembra pri sv. omši.

organovej školy pán riaditeľ zablahoželal.

Slovensku po roku 1989 a jeho ďalšie perspektívy".

V nedelu 23. novembra v odpoludňajších hodinách mohli veriaci a iní návštěvnici vystúpiť na vežu markušovského kostola. Na veži si prezreli nové zavesenie zvonov, vypočuli si odborný výklad pána farára Dudu a mohli sa pokochať panorámom Markušovice a okolia z výšky kostolnej veže. Podľa odhadu pána Jozefa Kamenického navštívilo kostolnú vežu približne 120 ľudí. Snáď najväčším zájazdokom pre všetkých bolo, že mohli zblízka vidieť a počuť samotné zvonenie, lebo na záver exkurzie nakrátko pre každú skupinu nechali zazvoníť všetkými zvonami.

Niekto rímskochrystiáni žijú už dlhé desaťročia v Markušovciach, avšak toto videli a zaznali po prvý raz. Na niektorých sa však nedostalo a nakoľko bolo potrebné dosť dlho čakať vrade, pre zlé počasie sa vrátili domov. Zrejme bude potrebné akciu v lepšom počase zopakovať.

V pondelok 24. novembra sa konalo v Spišskej Kapitule zasadanie Vedeckej rady Teologickej fakulty Katolickej univerzity so sídlom v Košiciach. Počas tohto zasadania predniesol pán farár Duda svoju inauguračnú prednášku pod názvom „Vývoj kanonického práva na

vo štvrtok 27. novembra sa konali v Markušovciach knazské rekolekcie dolno-spišských dekanátov (Spišská Nová Ves, Levoča a Spišské Podhradie). Sv. omšu slúžil Mons. Štefan Sečka, spišský pomocný biskup a kázal vdp. Pavol Kuša, správca farnosti v Slatvinej. Po sv. omši sa konalo pracovné zasadanie knazov v letohrádku Dardanely.

V nedelu 30. novembra bol v katedrále v Spišskej Kapitule pohreb vdp. Janka Bočkaja, člena cirkevného súdu Spišskej diecézy. Na pohrebe kázal pán farár Duda, ktorý je vikárom spišského diecézneho biskupa pre oblasť cirkevnej justicie.

V prvej polovici decembra firma Boroko z Brodka u Pferova vykonala montáž nového jarma zvonov a nové fahanie zvonov vo filiálnom kostole v Tepličke. Ide o lineárne bezditykové fahanie zvonov bez uviazaného srdca.

Ospravedlnenie

V minulom čísle boli zverejnené mená vedúcich skupín birmovancov. Nedopatrením sme zabudli uviesť meno Mgr. Bernadety Maliňákové. Mgr. Maliňákové sa ospravedlňujeme.

redakcia

Milí mladí priatelia,

pán farár v jednom zo svojich prihovorov vám, budúcim birmovancom, zdôraznil, že sviatosť birmovania podobne ako krst dáva do našej duše pečiatku, ktorá sa nedá z nášho života vymazať. O tom, že to niektorí z vás berú vážne, svedčia i odpovede na otázku, ktorú sme uverejnili v miestnom čísle našho časopisu.

Radka Režnická napríklad piše, že počas prípravy na sviatosť birmovania chce viac chodieť na sv. omše. Tiež si hľadá meno svojho patróna, douča sa modlitbami, snaží sa menej hrešíť. Dala si aj veľmi pekné a dôležité predavzatie, že bude posluchať rodičov, no najmä nechce zabúdať na rannú modlitbu a nechce viac konáť hlavné hriechy. Za jej snahu ju odmeníme knížkou.

Ďalšou vašou úlohou bude odpovedať na otázky vo vedomostnom teste. Cieľom testu je, aby ste popracovali so Svätým písmom a aby ste vyskúšali, čo všetko už viete.

1. Ako dlho zostala Mária u Alžbety?

- a) asi 3 mesiace
- b) asi 2 mesiace
- c) asi mesiac

2. Kto povedal: „Dokiaľ neuvidím na jeho rukách stopy po klíncoch a nevložím do nich svoj prst a svoju ruku do rany v jeho boku, neuverím.“?

- a) Mária Magdaléna
- b) Pilát
- c) Tomáš

3. O stvorení sveta sa hovorí:

- a) v knihe Žalmov
- b) v knihe Genesíza
- c) v Evanjelii podľa Lukáša

4. Zjavenie sv. apoštola Jána (Zjv) sa nachádza:

- a) v Starom zákone
- b) v Novom zákone
- c) nenachádza sa vo Sv. písme

5. Ako správne znie toto blahoslavenstvo – Blahoslavení čistého srdca, lebo:

- a) oni budú potešení
- b) oni budú nasýtení
- c) oni uvidia Boha

Na naše odjazove a názory sa opäť tešíme!

Milé deti!

Aj vy každé ráno nájdete na oknách snehoholie výtvory mrázika, ktorý vám zavŕše po ceste do školy vyštipe ľička? Tešíte sa z každej vločky snehu? Nech ich padnú risice. Vytiahnete lyže, sanky, korčule, ... Všetko naznačuje, že už je tu zima. Krásu, tak čistý vzduch uprostred krištáľovobielej prírody. Užasne to Pán Boh zariadiť. Niektory rozmyšľame, akú máme my, slovenské deti, výhodu. Môžeme prežiť za jeden jediný rok rozmanitosť ročných období. Niektorí majú po celý rok teplo, vločky snehu ešte nikdy neuzreli. Niektorí ludia majú po celý rok zase zimu. Tiež im iste nezávidime, že sa nikdy nemôžu ohrietať v ľahkom oblečení na slnečku.

Nuž, máme za čo dakovať, za čo vzdávať chválu ešte mu dobrovitému Bohu. A nielen z prírody pozostáva rada dnešných dní. Ved najväčšiu lásku nám prejavil Boh tým, že nám daroval svojho jediného Syna, aby nás vykúpil. Oslívme Jeho narodenie. Podieme a pokloníme sa mu pri jasliach. Ďakujme, tešme sa, spievajme, nech Ho chválí celý svet.

A nezabudnime poprosiť to Diefa v jasliach za našich kamarátov, ktorí nepoznajú teplo domova, zimné radovánky, darčeky pod stromčekom, pretože sa narodili uprostred hladu, biedy, chudoby. Prosme, aby mohli okúsiť aspoň malú časť z tej radosť, ktorú prežívame my.

Za správne odpovede na otázku z predchádzajúceho čísla časopisu Pokoj a dobro dakujeme súrodencom Vladkovi a Jakubkovi Kirnágovcom. Odmeníme ich peknou knížkou.

Novou súťažnou úlohou pre vás bude poskladať domino (ku každej časti domina je priradené písmeno, začať je potrebné dvojicou darček-stromček), aby ste mohli dostať koniec uvedenej verzy: Stredobodom Vianoc némajú byť darčeky, stromček, koláče, ale ...

Stránku pre deti pripravila Adriana Lazorová